

PRIPOROČILA ZA IZDELAVO MLADINSKE RAZISKOVALNE NALOGE IZ ORNITOLOGIJE

Andrej Šorgo

Ljubljana, 1994

1

2

Srečanje mladih ornitologov Slovenije

//Damijan Denac

1: Priporočila za izdelavo mladinske raziskovalne naloge iz ornitologije avtorja Andreja Šorga, ki jih je v knjižni obliki izdal DOPPS leta 1994. Edinstveno delo, ki je generacijam mladih pomagalo do kvalitetnejšega dela.

2: Komisija za zagovore predhodno ovrednoti pisne izdelke in se na podlagi zagovora odloči za skupno oceno raziskovalne naloge. Komisija na 6. SMOS, leta 2000. Od leve Luka Božič, Al Vrežec, Peter Trontelj. foto: Damijan Denac

Če bi me kdo vprašal, kateri DOPPSov projekt je najvidnejše vplival na ustvarjalno delo mlade generacije ornitologov v minulem desetletju, bi mu brez razmišljanja odvrnil, da Srečanje mladih ornitologov Slovenije (SMOS, srečanje). Izvrstni pedagog in profesor biologije Andrej Šorgo je leta 1995 organiziral prvo srečanje, ki je bilo pravzaprav nekakšen mladinski vseslovenski ornitološki kongres, kjer so mladi raziskovalci predstavili svoje raziskovalne ornitološke dosežke na zavirljivem nivoju. Da je šlo za izvrstno idejo, priča kar sedem ponovitev srečanj. Ker so se ob teh dogodkih mladi družili in izmenjevali izkušnje, je ime »srečanje« povsem ustrezno, čeprav je zavajajoče lahko. Razpisni pogoji so bili od vsega začetka jasni, na srečanju so lahko sodelovali le učenci in dijaki, ki so pod vodstvom mentorja izdelali raziskovalno nalogo, plod lastnega raziskovalnega dela. Naloge so bile individualne ali skupinske in starostno diferencirane. Zapisane so morale biti po načinu pisanja strokovnih člankov, pri tem pa so bila mladim in mentorjem v veliko pomoč »Priporočila za izdelavo mladinske raziskovalne naloge iz ornitologije« avtorja Andreja Šorga, ki jih je v knjižni obliki izdal DOPPS leta 1994. Modra knjižica se je marsikateremu učencu in dijaku vtisnila v spomin za vse življenje, saj mu je pokazala pot do zapisa svojih misli na način, razumljiv tudi drugim. Nalogo so morali mladi na srečanju v desetih minutah predstaviti pred občinstvom, ki so ga sestavljali v glavnem drugi raziskovalci, mentorji pa predstavniki medijev in seveda komisija za zagovore nalog, ki je naloge predhodno recenzirala. Vešče so ravnali s prosojnicami, plakati, diapozitivi, predstavitvami v Powerpointu ali pri prikazovanju gradiva, ki so ga prinesli s seboj in nemalokrat povsem osupili komisijo. Včasih so uprizorili celo dramske igrice in prave koncertne glasbene vložke. S tem je dobilo srečanje tudi tekmovalni značaj, kvaliteta nalog pa je bržkone tudi zato iz srečanja v srečanje rasla.

Vsa srečanja, skupaj osem, smo izpeljali na Pedagoški fakulteti v Mariboru in statistični pregled obsega je za slo-

venske ornitološke razmere prav impozanten. Na srečanjih je sodelovalo 676 mladih raziskovalcev, ki so pod vodstvom 92 mentorjev izdelali 144 raziskovalnih nalog. Sodelovalo je 74 šol iz vse Slovenije, 67 osnovnih in 7 srednjih. Srečanje mladih ornitologov je bilo vsakoletni vrhunec, kjer sta se manifestirala ustvarjalnost in kritični um mladih ornitologov, kakor je enkrat v Novicah zapisal Šorgo. Bilo pa je tudi del in obenem kazalec uspešnosti kompleksnega izobraževalnega procesa, ki je vključeval na eni strani ornitološko šolo za učitelje biologije, na drugi strani pa v obliki nagrad najboljše mlade ornitologe vključeval v intenzivnejše, poglobljeno raziskovalno delo na taborih. V tem pogledu je bila ena izmed nalog srečanja tudi spodbujanje in izobraževanje mentorjev ter usmerjanje talentiranih mladih raziskovalcev. Paleta raziskav je bila nadvse pestra, mladi so se lotili popisov avicenož, poglobljenih avtekoloških študij posameznih vrst med gnezditvijo, na selitvi in pri prezimovanju, nemalo nalog je imelo naravovarstveno tematiko, med raziskovanimi vrstami pa so prevladovale v glavnem tiste, ki so bile izbrane kot ptice leta.

Med posameznimi mentorji oz. šolami so bili **po obsegu mentorstva** najbolj produktivni (navajam le tiste, ki so bili mentorji učencem pri najmanj 5 nalogah): **Jože Pečnik** iz OŠ Šmarjeta (19 nalog, sodeloval na 7 SMOS), **Tatjana Koren** iz OŠ Toneta Čufarja (7 nalog, sodelovala na 6 SMOS), **Dušan Klenovšek** iz OŠ Savo Kladnik, Sevnica (7 nalog, sodeloval na 5 SMOS), **Andrej Šorgo** iz Prve gimnazije Maribor (5 nalog, kot mentor sodeloval na 4 SMOS), **Marinka Kastelic** iz OŠ Center (5 nalog, sodelovala na 4 SMOS) in **Adela Petan** iz OŠ Veliki Gaber (5 nalog, sodelovala na 2 SMOS).

Po številu **nagrajenih nalog** pa je bila najuspešnejša mentorica **Tatjana Koren**. Raziskovalne naloge njenih učencev so bile nagrajene kar šestkrat, sledi ji **Dušan Klenov-**

šek s štirimi nagrajenimi nalogami in **Andrej Šorgo**, **Angelca Fras** ter **Jože Pečnik** s po tremi. **Tatjana Koren** in **Dušan Klenovšek** sta bila poleg zgornjih uspehov tudi edina mentorja, katerih dve nalogi sta bili nagrajeni na enem srečanju. Zato lahko zaključim, da si **Tatjana Koren** zasluži prvo, **Dušan Klenovšek** pa drugo absolutno zmagovalno nagrado SMOS za vrhunsko mentorsko delo z mladimi ornitologi. Naj vama zaploskajo tudi ptice.

Še vpogled v organizacijsko dogajanje. Med letoma 1995 in 1997 ter leta 1999 je srečanje organiziral in vodil **Andrej Šorgo**, leta 1998 je to opravil **Borut Štumberger**, med letoma 2000 in 2002 pa **Damijan Denac**. Pri organizaciji in izvedbi srečanj so sodelovali: dr. Franc Janžekovič, **Borut Mozetič**, **Nataša Adlešič**, **Karmen Špilek** - **Štumberger**, **Borut Štumberger**, **Slavko Polak**, **Luka Božič**, **Andrej Šorgo**, **Jakob Smole**, **Ana Frelj**, **Katarina Aleš**, **Dominik Bombek**, **Cecilija Denac** in **Damijan Denac**. Recenzenti nalog in člani komisije za zagovore so bili: dr. **Tomi Trilar**, **Katarina Prosenc**, **Karmen Špilek** - **Štumberger**, dr. **Franc Janžekovič**, dr. **Peter Trontelj**, dr. **Peter Legiša**, **Jana Kus**, **Luka Božič**, **Dušan Klenovšek**, **Matjaž Kerček** in **Damijan Denac**.

Ta prispevek posvečam in se obenem iskreno zahvaljujem vsem mentorjem, ki so sodelovali na kateremkoli srečanju mladih ornitologov ter mlade vzpodbujali in jim stali ob strani pri njihovem osebnem in strokovnem oblikovanju. Morda ste jim s tem pomagali uresničiti sanje. Ali ni to nekaj najlepšega?

Seznam nagrajenih in pohvaljenih nalog na Srečanjih mladih ornitologov Slovenije z datumom izvedbe srečanja in številom nalog. Vrstni red nalog je naključen.

1. SMOS, 22.4.1995, 25 nalog

- **Štorklja v našem kraju**, avtorji: **Aleksandra Buček**, **Mihajela Črnko**, **Martina Malnar**, **Simona Plazar**, **Alenka Recek**, **Andreja Ribaš**, **Aleš Andrejč**, **Andrej Kovač**, mentorica: **Metka Flisar**, šola: OŠ Tišina, podružnična šola Gederovci
- **Ptice v okolici naše šole**, avtorji: **Dejan Avguštin**, **Katja Dular**, **Maja Gal**, **Alma Čoralič**, **Aleš Jamnik**, **Branko Jančič**, **Darja Jeke**, **Peter Jenič**, **Gregor Košiček**, **Andrej Plaznik**, **Jernej Redek**, **Brina Redling**, **Sašo Šonc**, **Blaž Turk**, **Špela Križ**, **Luka Primic**, **Irena Črček**, **Janez Šekoranja**, **Sabina Fink**, mentorica: **Marinka Kastelic**, šola: OŠ Center, Novo mesto

- **Ornitofavna Šaleških jezer in bližnje okolice**, avtor: **Denis Vengust**, mentorica: **Liljana Lihteneker**, šola: OŠ Gustav Šilih, Velenje
- **Ornitofavna štirih različnih habitatov na Pohorju**, avtor: **Jure Gulič**, mentor: **Andrej Šorgo**, šola: Prva gimnazija Maribor
- **Ptice v našem okolišu**, avtorji: 44 učencev 3. – 7. razreda, mentor: **Jože Pečnik**, šola: OŠ Šmarjeta, OŠ Simon Jenko, Smlednik

2. SMOS, 20.6.1996, 21 nalog

- **Kaj se je dogajalo s pticami v logu ob reki Kolpi v času zimskih opazovanj 1994/95 in 1995/96?**, avtorica: **Nina Bednaršek**, mentorji: **Andrej Sovinc**, **Andrej Hudoklin**, **Barbara Bajc**, šola: Gimnazija Novo mesto
- **Gnezditveni uspeh in izbira prehranjevalnih habitatov bele štorklje (*Ciconia ciconia*) na Dravskem polju v letih 1994 in 1995**, avtorica: **Mateja Belca**, mentor: **Andrej Šorgo**, šola: Prva gimnazija Maribor
- **Prezimovanje in spomladanski prelet ptic na akumulaciji Melje**, avtorji: **Janja Detiček**, **Maja Šenveter**, **Zdravko Tišma**, **Miha Vrčko**, mentorica: **Tatjana Koren**, šola: OŠ Toneta Čufarja, Maribor
- **Sive čaplje ob Sotelskem jezeru**, avtorja: **Katarina Zidar**, **Andreja Čebular**, mentorica: **Boža Gojtan**, šola: OŠ Šmarje pri Jelšah
- **Ptice akumulacije HE Vrhovo**, avtorji: **Betka Ameršek**, **Lidija Vinkler**, **Vesna Novak**, **Izidor Mlakar**, **Klemen Štrn**, mentor: **Dušan Klenovšek**, šola: OŠ Savo Kladnik, Sevnica
- **Ptiči v okolici domačega kraja**, avtor: **Erik Vodenik**, mentorica: **Marinka Vovk**, šola: OŠ Ob Dravinji, Slovenske Konjice
- **Opazovanje ptic v ptičji krmilnici**, avtor: **Marko Hlade**, mentorica: **Danica Verzel**, šola: OŠ Franceta Prešerna, Maribor
- **Ptiči ob krmilnici**, avtorica: **Valentina Novak**, mentorica: **Bernarda Novak**, šola: OŠ Kuzma

3. SMOS, 31.5.1997, 19 nalog

- **Primerjava števila zimskih vodnih ptic v stari strugi reke Drave in akumulaciji Melje med sezonama 95/96 in 96/97**, avtorja: **Miha Vrčko**, **Janja Detiček**, mentor: **Andrej Šorgo**, šola: Prva gimnazija Maribor

3: **Tomi Trilar**, predsednik komisije za zagovore na 4. SMOS leta 1998 podeljuje nagrado uspešnim mladim raziskovalcem.
foto: **Peter Legiša**

4: **Trenutek zagovora**. V nalogu mladi vložijo tudi več sto ur dela, zato si zaslužijo vso pozornost. Mladi zagovarjajo nalogo na 6. SMOS.
foto: **Jakob Smole**

- **Gostota gnezdenja brgleza (*Sitta europaea*) in navadne kanje (*Buteo buteo*) v predelu Leškega polja leta 1995**, avtor: Lojzj Avsenik, mentor: Boris Kozinc, šola: OŠ Lesce
- **Ali kozica *Gallinago gallinago* še gnezdi v Jovsih?**, avtorji: Romana Krošelj, Janja Pšeničnik, Branka Urek, Sandra Botički, Kristjan Novak, Jasna Lazarevič, Dejan Kelher, Marijana Levak, Mateja Pšeničnik, Sandi Botički, Jože Vogrinec, Mitja Vranetič, Jožica Stanič, Franci Vranetič, Gregor Šepce, Katja Urek, Dejan Verbančič, mentorji: Tea Ferlan, Milena Vranetič, Andrej Sovinc, Andrej Hudoklin, šola: OŠ Dobova – podružnična šola Kapele
- **Ptiči akumulacije HE Vrhovo (2)**, avtorji: Danilo Brečko, Besim Dautbegović, Gregor Godler, Šeik Jakupović, Gregor Šeško, Beno Krejan, mentor: Dušan Klenovšek, šola: OŠ Savo Kladnik, Sevnica
- **Ptice v različnih habitatih na območju Slovenskih Konjic**, avtor: Erik Vodenik, mentorica: Marinka Vovk, šola: OŠ Ob Dravinji, Slovenske Konjice
- **Mali deževnik v zgornjem Posavju**, avtorji: Katja Bezjak, Lea Krejan, Senta Nunič, Jasmina Pinoza, Vesna Novak, Lidija Vinkler, mentor: Dušan Klenovšek, šola: OŠ Savo Kladnik, Sevnica
- **Ptice Ledavskega jezera skozi vse letne čase**, avtorji: Marko Bunderla, Tomi Navotnik, Valentina Novak, mentorica: Bernarda Novak, šola: OŠ Kuzma
- **Prehranjevalna ekologija male uharice (*Asio otus*) pozimi**, avtorji: Valerija Markovič, Ines Mavrič, Mateja Lašič, Maja Štuhec, mentor: Dane Katalinič, šola: OŠ Janka Ribiča, Cezanjevci

4. SMOS, 14.II.1998, 25 nalog

- **Grlice**, avtorji: Rok Tomažin, Jasmina Piskule, Sabina Jožef, mentor: Jože Pečnik, šola: OŠ Šmarjeta
- **Spremljanje čebelarjev (*Merops apiaster*) v peskokopu na Bizeljskem**, avtorji: Barbara Varlec, Marko Mihelin, Davor Obradović, Matjaž Balon, Evgen Per, Dejan Špeljak, Peter Pinterič, Adrijana Šekoranja, Andrej Žitnik, Andrej Rajterič, Uroš Dornik, mentorji: Andrej Sovinc, Andrej Hudoklin, Vladimir Balon, Stanislav Pungarič, Vida Najger, šola: OŠ Bizeljsko
- **Kmečka lastovka (*Hirundo rustica*) v Zrkovcih pri Mariboru**, avtorji: Anja Pivec, Matjaž Premzl, Maja Škerlak, Aleš Tomažič, mentorica: Tatjana Koren, šola: OŠ Toneta Čufarja, Maribor
- **Lastovke prinašajo srečo v hišo**, avtor: Mojca Langerholc, mentorica: Vlasta Balderman, šola: OŠ Petra Kavčiča, Škofja Loka
- **Ugotavljanje številčnosti gnezditvene populacije koscev *Crex crex* v Jovsih**, avtorji: Merko Ferlan, Robi Urek, Franci Vranetič, Simon Petan, Miran Kramar, Mitja Kolarich, Jasna Lazarevič, Marijana Levak, Janja Pšeničnik, Branka Urek, Sandra Botički, Mateja Pšeničnik, Gregor Šepce, Jure Stanič, Sandi Botički, Mitja Vranetič, mentorji: Tea Ferlan, Milena Vranetič, Andrej Sovinc, Andrej Hudoklin, šola: OŠ Dobova – Podružnična šola Kapele
- **Razširjenost kmečke lastovke (*Hirundo rustica*) pri Mali Nedelji**, avtorji: Bojan Kavčič, Matjaž Lovrenc, Ivo Simončič, Primož Murkovič, Jasmina Filipič, Klavdija Horvat, Karmen Koželj, Metka Markoč, Suzana Ornik, Damjana Mlinarič, Sandra Trstenjak, Mateja Ritonja, Jasmina Žnidarič, Anita Kosi, mentorica: Mojca Tkalec-Zoran, šola: OŠ Mala Nedelja

5. SMOS, 13.II.1999, 16 nalog

- **Bela štokrlja v šolskem okolišu OŠ Cezanjevci**, avtorji: Gabrijela Dolamič, Sandra Filipič, Klavdija Holc, Andreja Jurša, Andreja Juterša, Tadeja Prelog, Ksenija Rudolf, mentorica: Janja Kojc, šola: OŠ Cezanjevci

- **Ogroženost ptic – zrcalo**, avtorji: Mihael Žgajnar, Helena Rangus, Mario Lah, Lidija Gorenc, Jure Tratar, mentor: Jože Pečnik, šola: OŠ Šmarjeta
- **Ptice naših Zrkovcev**, avtorji: Matjaž Premzl, Aleš Tomažič, mentorica: Tatjana Koren, šola: OŠ Toneta Čufarja, Maribor
- **Mestna lastovka v Sevnici**, avtorji: Peter Požun, Gregor Godler, Danilo Brečko, mentor: Dušan Klenovšek, šola: OŠ Savo Kladnik, Sevnica

6. SMOS, 18.II.2000, 16 nalog

- **Kavka, ptica leta 2000**, avtorji: Eni Bačac, Simona Golob, Kristina Gracej, Bernarda Hribnik, Katarina Jovič, Mateja Lasič, Blažka Merkač, Lucija Mori, Klavdija Pešl, Mirjana Pešl, Blanka Pušnik, Denis Sahernik, Martina Strmčnik, Natalija Sušec, mentorica: Vida Jaušovec, šola: OŠ Neznanih talcev, Dravograd
- **Ptice okoli našega doma**, avtorji: Mojca Bricelj, Daniela Perdih, Peter Pogačar, mentorica: Marjanca Agrež, šola: OŠ Božidarja Jakca, podružnična šola Hrušica
- **Kolonija sive čaplje *Ardea cinerea* v Bišu**, avtorji: Benjamin Vrščič, Simon Polič, Aleksandra Fras, David Pukšič, mentorica: Angelca Fras, šola: OŠ Trnovska vas
- **Ptice v okolici mojega doma**, avtorica: Jana Dular, mentorica: Marinka Kastelic, šola: OŠ Center, Novo mesto
- **Ptice ornitološkega rezervata Gaj in njegove okolice v Brezju pri Mariboru**, avtorja: Matjaž Premzl, Aleš Tomažič, mentorica: Tatjana Koren, šola: OŠ Toneta Čufarja, Maribor

7. SMOS, 17.II.2001, 12 nalog

- **Ptice akumulacijskega jezera Komarnik**, avtorja: Aleš Tomažič, Matjaž Premzl, mentorica: Tatjana Koren, šola: Tretja gimnazija Maribor in Srednja trgovska šola
- **Mokož**, avtorici: Nina Fric, Sabina Pribožič, mentor: Pavel Šet, šola: Gimnazija Brežice
- **Popis gnezd kmečkih lastovk v občini Trnovska vas**, avtorji: David Pukšič, Urban Muršec, Mitja Potrč, mentorica: Angelca Fras, šola: OŠ Trnovska vas
- **Ptice ujede, navadna kanja**, avtorji: Mateja Zorko, Anita Zorko, Mojca Zavec, David Cvetko, Jure Zorko, Matej Lajh, Nino Sever, Jani Rakuša, Klavdija Ljubec, Zlatka Šuen, mentorici: Aleksandra Vinkovič, Marija Popovič, šola: OŠ Juršinci
- **Veliki detel v naših sadovnjakih in gozdovih**, avtorja: Simon Komar, David Vujinovič, mentorica: Tatjana Koren, šola: OŠ Toneta Čufarja, Maribor

8. SMOS, 16.II.2002, 10 nalog

- **Mestna lastovka (*Delichon urbica*) v Trnovski vasi – ptica leta 2002**, avtorji: Doroteja Dvoršak, Mitja Potrč, Ines Švarc, Anja Golob, Karmen Čeh, Doroteja Topolovec, mentorica: Angelca Fras, šola: OŠ Trnovska vas
- **Razširjenost mestne lastovke (*Delichon urbica*) pri Mali Nedelji**, avtorji: Dušanka Korošak, Jernej Filipič, Toni Megla, Nina Gašparič, Boštjan Žerdin, Jasmina Heric, Mitja Filipič, Klemen Farkaš, Božena Džaič, mentorica: Mojca Tkalec – Zoran, šola: OŠ Mala Nedelja
- **Gnezda mestne lastovke v starem delu mestnega jedra Škofje Loke**, avtor: Peter Šušnjarič, mentorica: Vlasta Balderman, šola: OŠ Škofja Loka
- **Mestna lastovka (*Delichon urbica*) v Mariboru**, avtorici: Danuška Breznik, Nina Herzog, mentorica: Simona Šket – Žiberna, šola: OŠ Malečnik
- **Popis velikega srakoperja *Lanius excubitor* na Dravskem in Ptujem polju**, avtorji: Jernej Koželj, Nikola Sarkičevič, Tadej Žnidarič, mentor: Dominik Bombek, šola: OŠ Breg, Ptuj